

2007

Dünyada ve Türkiye'de Sert (Rijit) Plastik Ambalaj Sektörü

Hazırlayan: Sert Plastik Ambalaj
Sanayicileri Derneği

aaarikan@ambalaj.org.tr

01.09.2007

İçindekiler**Sayfa**

Bölüm 1 – Dünya Plastik Ambalaj Sektöründeki Gelişmeler	1
Tablo 1.1. Dünya Plastik Ambalaj Tüketimi (milyar ABD Doları)	1
Tablo 1.2. Dünya Plastik Ambalaj Tüketimi Tahmini Gelişmesi (milyar ABD Doları)..1	
Bölüm 2 – Dünyada ve Türkiye’de Plastik Sektöründeki Gelişmeler	2
Grafik 2.1. Türkiye Plastik Hammadde ve Plastik Mamul Üretimi (1.000 ton)	2
Grafik 2.2. Dünya Plastik Tüketimi.	3
Bölüm 3 – Türkiye’de Sert (Rijit) Plastik Ambalaj Sektörü	3
Tablo 3.3. Türkiye Sert Plastik Ambalaj Sektör Profili	5
Bölüm 4 – SEPA Üyeleri Envanteri	5
Bölüm 4.1. SEPA Üyelerinin Sektördeki Yeri	6
Tablo 4.1. SEPA Üyeleri Envanteri	6
Bölüm 5 – Sonuçlar	7

1. Dünya Plastik Ambalaj Sektöründeki Gelişmeler

Ambalaj sektöründe danışmanlık hizmeti veren Pira International, dünyada ambalaj sektörü cirosunun 2004 yılında yaklaşık 485 milyar ABD Doları olduğunu bildirmektedir. Bu rakamın 460 milyar ABD Dolarını ambalaj malzemelerinin; 25 milyar ABD Dolarını ambalaj makinelerinin oluşturduğu tahmin edilmektedir.

Plastik ambalaj malzemelerinin, toplam ambalaj tüketiminde % 30'luk bir paya sahip olduğu ve bunun % 18'ini sert (rijit) plastik ambalajların oluşturduğu bildirilmektedir (Pira International, 2003). Sert plastik ambalaj tüketiminin ise yılda ortalama % 6,2'lik bir oranda arttığı eklenmektedir (bu oranlar tüketim değeri bazında oranlardır, ağırlık veya hacim oranları değildirler).

Tablo 1.1. Dünya Plastik Ambalaj Tüketimi (milyar ABD Doları)

Ambalaj Malzemesi	2000	2001	2002	2003	Büyüme %
Sert (rijit) plastik	63,5	66,7	67,9	77,2	6,2
Esnek (fleksibil) plastik	46,3	44,3	45,7	52,8	3,9
Toplam ambalaj malzemesi cirosu	383,4	376,1	382,8	427,2	3,5

Pira International'dan alınan bilgiye göre, tüketimdeki gelişme eğilimleri 2003 – 2009 dönemi için pazarda en hızlı tüketim gelişmesi gösteren sert (rijit) plastik ambalajlarda tüketim değeri bazında % 6,2 oranında artarken; temel olarak paketlenme ve sargı filmleri de dahil torbalar, poşetler, vb ürünlerden oluşan esnek (fleksibil) ambalaj malzemelerinin satışlarında ise % 3,9 artış olmuştur.

Tablo 1.2. Dünya Plastik Ambalaj Tüketimi Tahmini Gelişmesi (milyar ABD Doları)

Ambalaj Malzemesi	2003	2004	Büyümeye %	2005	Büyümeye %	2009	Büyümeye %
Sert (rijit) plastik	77,2	84,8	9,8	90,1	6,2	115,9	6,5
Esnek (fleksibil) plastik	52,8	57,2	8,5	59,6	4,2	70,8	4,3
Toplam ambalaj malzemesi cirosu	427,2	459,2	7,5	477,1	3,9	563,8	4,2

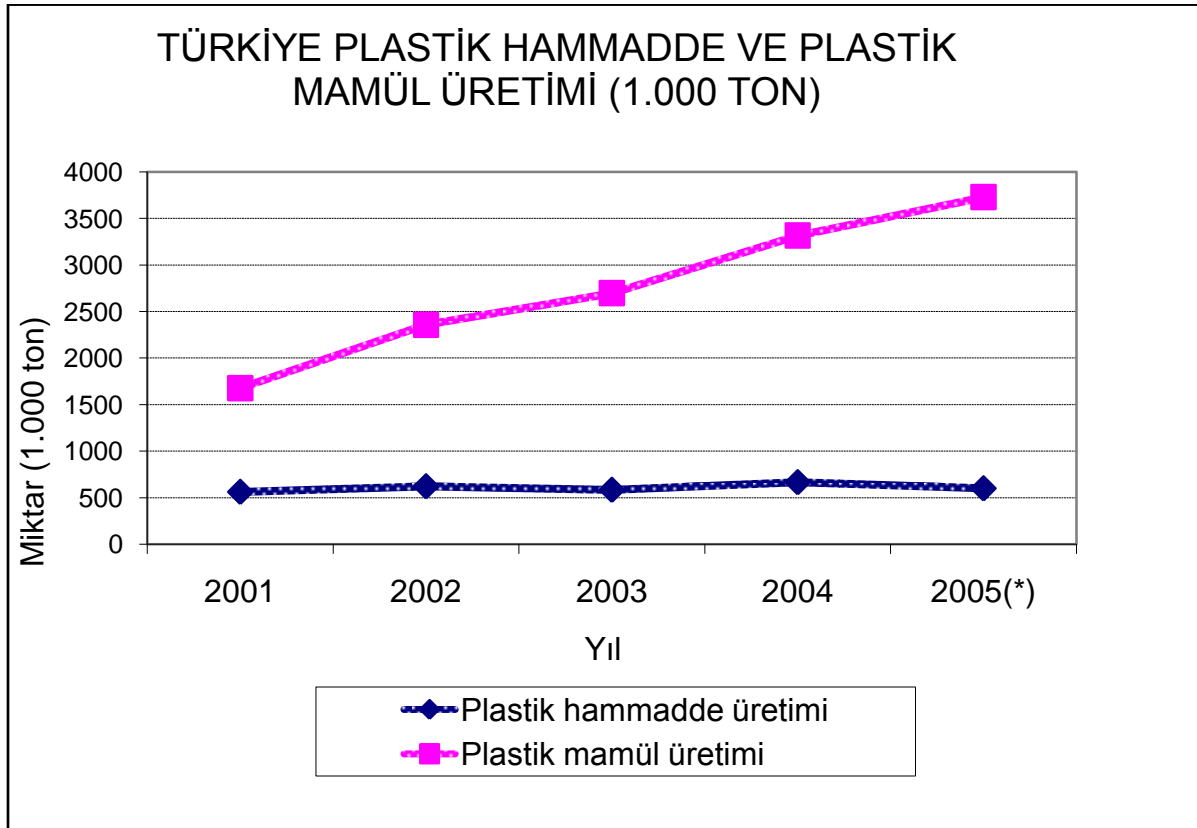

2. Dünyada ve Türkiye’de Plastik Sektöründeki Gelişmeler

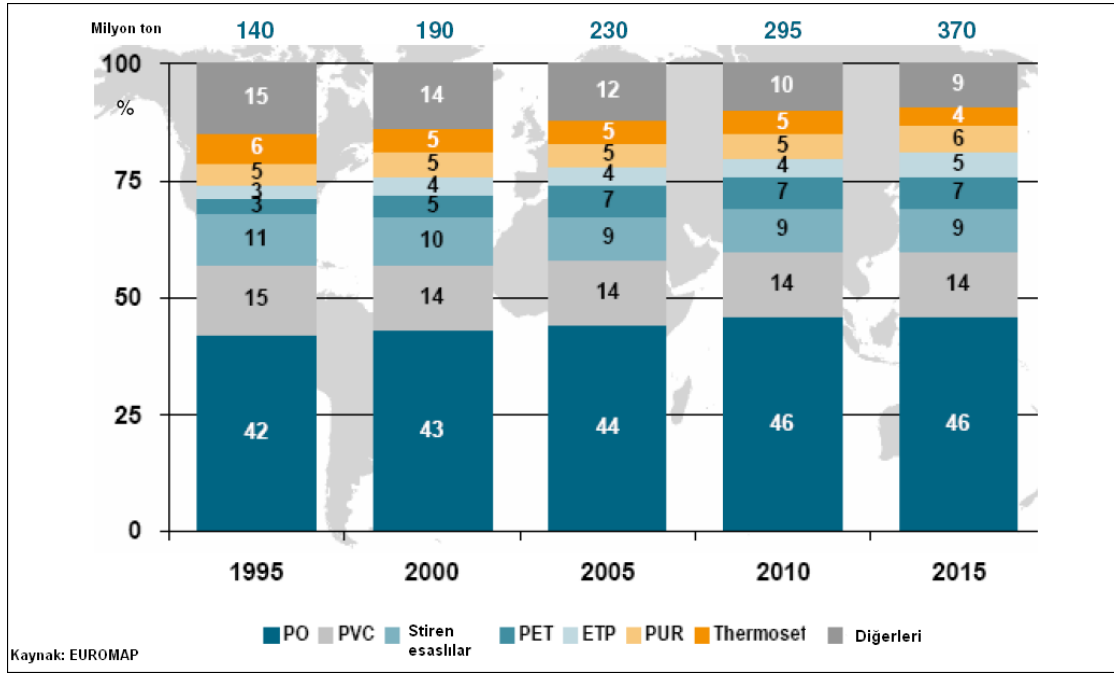
1990 yılında 86 milyon ton olan dünya plastik malzeme tüketimi, 2005 yılında **230 milyon** tona ulaşmıştır (Kaynak: Plastics Europe, 2005). Sektörler bazında dünya plastik tüketimi verilerine bakıldığında ise, ambalaj sanayinin miktar olarak yaklaşık **% 37**’lik bir oranla ilk sırada yer aldığı görülmektedir (Kaynak: Pira International, 2003).

Türk plastik sanayinin dünya plastik sektörü içindeki payının yaklaşık **% 1,6** civarında olduğu tahmin edilmektedir. Rakamsal olarak ifade edilecek olunursa, 2005 yılında Türkiye plastik sanayi hacmi yaklaşık **3,7 milyon** ton civarındadır. 2005 yılı itibariyle Türkiye’de çeşitli amaçlara yönelik, yurtiçi plastik ambalaj tüketimi ise **1.370.000** ton olarak öngörülmektedir. Bu hesaplama toplam plastik tüketim miktarının % 37’sinin plastik ambalaj olarak tüketildiği varsayımından yola çıkılarak yapılmıştır. Günümüzde doğrudan ya da dolaylı olarak çeşitli ambalajlarda kullanılan yıllık plastik tüketimi kişi başına yaklaşık 19 kg olarak hesaplanabilir (Ülke nüfusunun yaklaşık 73 milyon kişi olduğu varsayımı yapılmıştır).

Grafik 2.1. Türkiye Plastik Hammadde ve Plastik Mamül Üretimi

* Tahmini

Grafik 2.2. Dünya Plastik Tüketimi

3. Türkiye'de Sert (Rijit) Plastik Ambalaj Sektörü

Türkiye sert (rijit) plastik ambalaj sanayi, ülkemizde en hızlı büyüyen ambalaj dalıdır. Hacmen yıllık ortalama % 6'lık bir oranda büyüdüğü tahmin edilen sektör, kazandırdığı katma değer açısından da ambalaj sanayi içerisinde ilk sıralarda yer almaktadır.

Bugün sert plastik ambalajlar, başta gıda olmak üzere, kimya ve sağlık sektörleri gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Değişik sektörlerde kullanılan sert plastik ambalajlar aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir:

- Gıda ve İçecek Ambalajları
 - Sakız ve Şekerleme ürünleri
 - Katı ve Sıvıyağ ambalajları
 - Peynir ambalajları
 - Baharat ve benzeri toz gıda ürünleri için ambalajlar
 - Süt ve Yoğurt gibi süt ürünleri ambalajları
 - Et ve Tavuk gibi et ürünleri ambalajları
 - Salata, Sandviç ve Pastane ürünleri vb. hazır gıda ambalajları
 - Meyve – Sebze ambalajları
 - Su, Maden suyu, Meyve suyu, Gazlı içecekler gibi alkolsüz içecek ambalajları

- Gıda Dışı Ambalajlar
 - Kozmetik ambalajları
 - Sıvı Deterjanlar ve benzeri sıvı temizlik ürünleri için ambalajlar
 - Kimya sanayi ürünlerinin ambalajları
 - Yapı,
 - Deri,
 - Tekstil,
 - Otomotiv,
 - Diğer kimyasallar için ambalajlar
 - Zirai ilaç ambalajları
 - İlaç ve diğer sağlık ürünlerinin ambalajları

Ülkemizdeki sert (rijit) plastik ambalaj sektörü toplam hacminin 2004 yılında yaklaşık 490.000 ton olarak gerçekleştirildiği tahmin edilmektedir. Yılda ortalama % 6 oranında büyüyen sektörün 2007 sonunda 550.000 ton'un üzerinde olacağı söylenebilir. 2013 yılında ise sektörün yaklaşık 830.000 ton'luk bir hacme sahip olacağı öngörülmektedir.

Türkiye ambalaj sektörünün toplam büyüklüğünün 2004 yılı için 4,1 milyon ton olduğu bildirilmektedir. Tüm plastik ambalajlar bu rakamın yaklaşık % 33'ünü oluştururken; sert (rijit) plastik ambalajların ise toplam ambalaj sektörünün % 12'sini temsil ettiği görülmektedir.

Türkiye'de kişi başına düşen plastik ambalaj miktarı yaklaşık olarak 19 kg/yıl olarak hesaplanabilir. Ancak bu rakamın içerisinde sert (rijit) plastik ambalajlar, esnek (fleksibil) ambalajlarda kullanılan plastikler ve de büyük torba, çuval ve "big bag" gibi taşıma ambalajları da dahil olduğundan, tüketim açısından çok gerçekçi bir rakam olarak kabul edilmeyebilir. Öte yandan, doğrudan sert plastik ambalaj sektörü rakamlarına bakıldığında, ortalama olarak kişi başında 6 kg/yıl civarında bir tüketim olabileceği tahmininde bulunmak oldukça gerçekçidir.

Türkiye ambalaj sektörünün değer bazında toplam büyüklüğünün 2004 yılı için 4,1 milyar ABD Doları olduğu öngörülmektedir. Aynı yıl için Türkiye sert (rijit) plastik ambalaj sektör büyüklüğünün değer bazında yaklaşık 810 milyon ABD Doları mertebesinde olduğu hesaplanmaktadır. Bu bağlamda toplam ambalaj sektörü cirosunun yaklaşık % 20'sini sert (rijit) plastik ambalajlar oluşturmaktadır.

Türkiye ambalaj sektöründe ihracat ve ithalat rakamlarına bakıldığında, sert (rijit) plastik ambalaj ihracatının toplam ambalaj ihracatında ortalama % 35'lik bir paya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3.3. Türkiye Sert Plastik Ambalaj Sektör Profili

	2004	2005	2006
Sert Plastik Ambalaj hacmi (ton)	490.000	519.000	550.000
Sert Plastik Ambalaj Ciroosu (milyon ABD Doları)	810	1.040	1.200
Sert Plastik Ambalaj ihracatı (milyon ABD Doları)	254	344	407
Sert Plastik Ambalaj Sektörü büyüme hızı (%)	6	6	6

Türkiye’de toplam plastik ambalaj ihracatının yıllık ortalama % 20’lik bir oranda arttığı gözlenmektedir. Sert (rijit) plastik ambalaj sektörünün ise değer olarak 2004 ile 2005 yılları arasında % 35 oranında; 2005 ile 2006 yılları arasında ise %18 oranında arttığı bildirilmektedir. 2006 yılı ambalaj sektörünün toplam ihracatının (ambalaj makineleri hariç) yaklaşık olarak 1,570 milyar ABD Doları mertebesinde gerçekleştiği ve bu rakamın % 70’ini sert (rijit) plastik ambalajlar, (esnek) ambalajlarda kullanılan plastikler (filmler) ve de büyük torba, çuval ve “big bag” gibi taşıma ambalajlarının oluşturduğu rapor edilmektedir. Plastik ambalajların, ambalaj sektörümüz içerisindeki yeri ve kazandırdığı katma değer çok önemlidir.

Türkiye’de üretilen sert plastik ambalajlar başta İngiltere, Almanya, İtalya, Fransa, Rusya Federasyonu, Bulgaristan, Romanya, Ukrayna ve İran olmak üzere, birçok ülkeye ihraç edilmektedir.

4. SEPA Üyeleri Envanteri

SEPA – Sert (Rijit) Plastik Ambalaj Sanayicileri Derneği’nin temel görevi; sert (rijit) plastik ambalaj üretimini kendilerine meslek haline getirmiş olan kişileri bir araya toplayıp, Türkiye’de üretilen sert (rijit) plastik ambalajların uluslararası piyasalardaki kimliğinin olumlu yönde artırılması ve üretimlerinin ulusal ve uluslararası normlarda tercih edilen seviyelere çıkarılmasını sağlamaktır. Dernek 2005 yılında aşağıdaki 15 firmanın önderliğinde kurulmuş; daha sonra yeni katılan üyelerle üye sayısını 22’ye çıkarmıştır.

Kurucu Üyeler:

- DEREN AMBALAJ
- ÖZLER PLASTİK
- SERDAR PLASTİK
- GRAHAM PACKAGING
- TEKNİK PLASTİK

- PLASKO PLASTİK
- ÖZGE PLASTİK
- PLAŞ PLASTİK
- YÖMSER AMBALAJ
- MODERN AMBALAJ
- WATERTEK
- SARTEN AMBALAJ
- OBA PLASTİK
- GÖRSEL PLASTİK
- FARMAMAK

Kuruluştan Sonraki Üyeleri

- HUHTAMAKİ İSTANBUL
- TOLGA PLASTİK
- ÖZGÜR ATERMİT
- EMİNİŞ AMBALAJ
- NUHDEM PLASTİK
- ALPLA
- GÜNGÖR PLASTİK

4.1. SEPA Üyeleri'nin Sektördeki Yeri

SEPA – Sert (Rijit) Plastik Ambalaj Sanayicileri Derneği'ne üye 22 firma, Türkiye sert plastik ambalaj sektörünün hacmen yaklaşık % 30'luk payına sahiptir. Yaklaşık 140.000 ton/yıl'lık üretim gerçekleştirilmektedir. Üretilen ürünlerin ortalama % 10'u ihraç edilmektedir.

Tablo 4.1. SEPA Üyeleri Envanteri

Beyaz yakalı personel sayısı	392
Mavi yakalı personel sayısı	1568
Toplam personel sayısı	1960
Faaliyetteki tesis sayısı	29
Toplam kapalı alan (m2)	186.000
Üretim kapasitesi (ton/yıl)	140.000
Enjeksiyon makinesi adeti	121
Şişirme makinesi adeti	190
Termoform hattı sayısı	95
Kalender hattı sayısı	10
EPS hattı sayısı	12
Baskı hattı sayısı	27
Toplam makine adeti	455

5. Sonuçlar

Tüm dünyada ambalaj üreticileri yeni tasarımlarında:

- Daha fazla "evre bilinçli"
- Diğerlerinden daha farklı
- Daha güvenilir
- Daha uygun maliyetli
- Daha kullanışlı zmler öngörmekte ve vaat etmektedir.

Ülkemizde ambalajları etkileyen ve yönlendiren anahtar sürücüler ve eğilimler ise şöyle sıralanabilir:

- Ambalaj Atıkları Yönetmeliği
- Gıda ile temas eden maddelerin üretimi ve dağıtımı ile ilgili
- Hazır ambalajlarda biçimsel düzenlemelerle ilgili
- Tehlikeli maddelerin ambalajlanması ve taşınması ile ilgili

Pira International kuruluşunun WPO - Dünya Ambalaj rgtne ye ülkelerin ulusal ambalaj sektörlerinde yaptığı son araştırmaya verilen yanıtlara göre önümüzdeki 5 sene için ambalajı etkileyecek en önemli konular şunlardır:

Bu sıralama ankete katılan ulusal kuruluşların verdikleri önem puanına göre yapılmıştır.

Konu	Puan
Sağlıkta bilinçlenme	3,18
Rahat / konfor/ kullanışlılık	3,09
Marka oluşturma / farklılaştırma	2,91
Yeni ambalaj malzemesi geliştirme	2,82
"Hareket halinde yaşam tarzı"	2,64
Daha küçük hane halkı sayısı	2,36
Daha küçük ambalaj boyutları	2,36
Geri dönüşüm / geri kazanım	2.18
Demografik gelişme/Yaşlanan nüfus	2.00

1-Sağlık bilincinde gelişme: Süpermarketlerde elden ele geçen, ambalajlanmamış yaş sebze meyveler sıkıştırmalar nedeniyle aldığı travmalar dolayısıyla rme sürecine girmenin yanında en az o oranda kontaminasyona da yol açmaktadır.

2-Elverişlilik, rahatlık, konfor: Gelir seviyesi ile birlikte talepler artmaktadır.

3-Marka geliştirmek/farklılaştırmak

4-Yeni ambalaj malzemeleri geliştirilmesi: Yüksek bariyer özellikli malzemeler, aktif ambalajlama, akıllı ambalajlama (RFID/Smart Active Labels), nanoteknoloji, ambalajlamada dijital baskı gibi.

5-"Hareket halinde" yaşam tarzı, daha uzun çalışma saatleri, beslenmeye (gıda alınmasında) daha az zaman harcamak, hatta hareket halinde tüketimi mümkün kılan ambalajlara talep geliştirmekte. Örneğin; sporcu tüketimine uygun ağızlıkları şişeler sıvının ölçülü alınmasına yardımcı olarak boğaza kaçmasını önüyor ve hareket halinde yaşam tarzına da olanak tanıyor.

6-Daha küçük hane halkı: Daha fazla sayıda, porsiyonlara ayrılmış ambalaj türleri gerektiriyor. Gıda ambalajları bir defada tüketilecek kadar küçük ambalajlara porsiyon edilmektedir. Hareket halindeki yaşam tarzının gerekleri yönlendiricidir.

7-Daha küçük ambalaj boyutları

8-Çevresel konular: Geri dönüşüm, kalınlık/malzeme azaltma/hafifleştirme gibi.

9-Demografik gelişme / yaşlanan nüfus: Sağlık ambalajları, daha kolay açılabilir ambalajlar, kolay okunabilir etiketler veya yaşlılar için başka rahatlık sağlayıcı geliştirmeler, karşıt olarak çocukların kolay açılabilir medikal ambalajlarından korunması. Yaşlanan nüfus gıda ürünün içeriği kadar ambalajın fonksiyonu ile de ilgilidir. Kolay açabilmenin yanında ağız açık unutulmamalıdır. Örnekler; "İlk defa açıldı" güvenlik mühürlü ambalajlar, çocuklara yönelik ambalajlar, görme özürülüler için kabartma işaretli ambalajlar

Her yıl dünyada toplam 460 – 480.000 yeni ürün piyasaya sürülmektedir. Gerek tüm dünyada gerekse ülkemizde faaliyet gösteren tüm ambalaj üreticileri, yeni ürünlerle yerlerini sağlamlaştırmayı sürdürmektedirler.

Sert Plastik Ambalaj Sanayicileri Derneği

Koşuyolu Katip Salih Sokak No.13

Kadıköy – İSTANBUL

Telefon: (216) 545 49 48;

Faks: (216) 545 49 47

e-posta: sepa@ambalaj.org.tr;

aarikan@ambalaj.org.tr